

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Kontakt saksbehandler
Marte Bergesen Tennfjord, 51568845

Høring om endringer i sivilbeskyttelsesloven

Innledning

Det vises til høring om endringer i sivilbeskyttelsesloven – sivil arbeidskraftberedskap når rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, datert 15. januar 2024.

Vi mener dette lovendringsforslaget gir et godt utgangspunkt for videre arbeid, men vil likevel komme med noen innspill til høringsnotatet og videre forskriftsarbeid.

Tittel

Departementet foreslår at tittelen på sivilbeskyttelsesloven endres fra «lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)» til «Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivil arbeidskraftberedskap». Etter departementets syn er reguleringen av Sivilforsvaret i tilstrekkelig grad reflektert gjennom de sivile beskyttelsestiltakene og Sivilforsvarets etablerte rolle. Sivilbeskyttelsesloven erstattet sivilforsvarsloven av 1953, og regulerer i stor grad Sivilforsvarets oppgaver. Vi mener derfor det er uheldig at Sivilforsvaret fjernes fra lovens tittel,

Statsforvalterens rolle

I høringsnotatet understrekes Statsforvalterens viktige rolle i det øvre krisespekteret. «Statsforvalteren har på regionalt nivå en svært viktig rolle i sikkerhetspolitisk krise og krig».

Vi vil poengtere at vår rolle i det øvre krisespekteret er beskrevet i instruks for statsforvalteren og Sysselmasteren på Svalbard sitt arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering. Statsforvalteren skal «om nødvendig og i samarbeid med andre myndigheter samordne og prioritere mellom sivile behov og videreformidle ekstra ressurser til kommunene. Statsforvalteren skal bidra til fremskaffing, samordning og prioritering av sivil støtte til Forsvaret.»

Vi vil også minne om § 5 i Lov om særlige rådgjerd under krig, krigsfare og liknende forhold (beredskapsloven) der statsforvalteren kan utøve myndighet som beskrevet i § 3 hvis et område er

avskåret fra forbindelse med regjeringen, herunder gi bestemmelser om arbeidskraft til militære og sivile formål.

Det er viktig at Statsforvalterens rolle i det øvre krisespektret blir riktig beskrevet i videre arbeid med forskriften.

§ 2 Virkeområde

Det foreslås at loven skal gjelde for enhver person med lovlig opphold i Norge. I høringsnotatet er det en oppstilling av lovverket i en del utvalgte naboland. Høringsnotatet drøfter ikke situasjonen der en person blir pålagt tjeneste fra flere land. Høringsnotatet nevner transportsektoren og byggenæringen som to næringer der det er stort innslag av utlendinger og som også er viktige i en initialfase av en krise.

Slik forslaget til virkeområde ligger nå, vil en utenlandsk arbeider kunne få en arbeidsplikt i Norge. Men denne arbeideren kan som statsborger i et annet land kunne bli innkalt til tjeneste for eget land, både til forsvar, men også sivil arbeidsplikt hvis dette er regulert i hens hjemland. I kriser som danner grunnlaget for regulering av arbeidskraft vil vi kunne ha en situasjon der mange ansatte i nettopp byggenæring og transportnæring er innkalt til militærtjeneste i eget hjemland (f.eks. Polen og Baltikum).

Problemstillingen gjelder også motsatt vei med nordmenn som oppholder seg i utlandet. Det åpnes for at virkeområdet også kan omfatte dem, men de vil også kunne bli omfattet av lovverk i det landet de oppholder seg i. Dette er heller ikke drøftet som en problemstilling i høringsnotatet.

Etter vårt syn burde disse problemstillingene vært tematisert og drøftet i høringsnotatet, og vi ber om at tematikken tas med i videre arbeid med utvikling av system for arbeidskraftberedskap.

§ 24

Vi er enige i at det er riktig med et system der det først forsøkes mindre inngripende tiltak, og om ikke disse fungerer, så kan det settes inn sterkere tiltak ref. forslag til § 24, bokstav f-h.

I høringsnotatet beskrives det at det i dag ikke er en hjemmel for at de som blir fritatt militærtjeneste på grunn av samfunnskritisk funksjon, har arbeidsplikt i sin funksjon. Som en førstedel av en ordning med arbeidsberedskap vil det være naturlig at alle som får innvilget fritak på bakgrunn av kritisk samfunnsfunksjon, også får et vedtak på arbeidsplikt knyttet til den samfunnskritiske funksjonen. Dette kan da effektueres i sammen med vedtak om fritak fra Forsvarets personell- og vernepliktssenter.

I ny § 24h fremgår det at det kan også gis forskrift om at arbeidsplikt etter denne bestemmelsen går foran annen lovpålagt tjenesteplikt, med unntak av tjenesteplikt etter forsvarsloven. Her mener vi at unntaket knyttet til tjenesteplikt etter forsvarsloven er for snevert. Det er etter vårt syn avgjørende at pålagt tjenesteplikt i Sivilforsvaret og beordring etter helseberedskapsloven må inngå i unntaksbestemmelsen.

Når det gjelder øvelser og system knyttet til en ordning med sivil arbeidskraftberedskap er det viktig at de som får en rolle i dette systemet også får tilført ressurser for å kunne ivareta sin rolle og øve på sin rolle.

Med hilsen

Bent Høie (e.f.)
statsforvalter

Marte Bergesen Tennfjord
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent